

Στοιχεία διαπολιτισμικής νοσηλευτικής

Διαπολιτισμική Νοσηλευτική

- Η διαπολιτισμική νοσηλευτική είναι **ουσιαστική πτυχή της υγειονομικής περίθαλψης** σήμερα.
- Ο συνεχώς αυξανόμενος πολυπολιτισμικός πληθυσμός στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες και σε πολλές περιπτώσεις υπό ιδιαίτερο καθεστώς (π.χ. πρόσφυγες, μετανάστες) αποτελεί σημαντική πρόκληση για τους επαγγελματίες υγείας, οι οποίοι **καλούνται να παράσχουν εξατομικευμένη και ολιστική φροντίδα** στους ασθενείς τους.
- Προκειμένου αυτό να γίνει εφικτό απαιτείται από τους επαγγελματίες υγείας, να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τις πολιτισμικές διαφορές στις αξίες, τις πεποιθήσεις και τα έθιμα της υγειονομικής περίθαλψης. Οι επαγγελματίες υγείας, πρέπει να αποκτήσουν τις **απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στην πολιτιστική ικανότητα**.

Διαπολιτισμικές πτυχές

Η πολιτισμικά κατάλληλη φροντίδα:

- Απαιτεί την κατανόηση του **τρόπου ζωής**, το **σύστημα αξιών** και τις **συμπεριφορές υγείας** και **ασθένειας**, διαφορετικών ατόμων, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων.
- Προϋποθέτει την κατανόηση του **πολιτισμικού υπόβαθρου** των **θεσμών** που επηρεάζουν την υγεία και την ευημερία των κοινοτήτων.
- Βελτιώνει την ικανότητα **συνεργασίας** με διαφορετικούς πολιτισμούς, με **αποτελεσματικές παρεμβάσεις** που αποσκοπούν στη μείωση κινδύνων, με τρόπο τέτοιο που να συγκλίνει πολιτισμικά με τις αξίες της κοινότητας, της ομάδας και του ατόμου.

*Κατά τον προγραμματισμό και την εφαρμογή της φροντίδας, οι επαγγελματίες υγείας χρειάζεται να **εναρμονίζουν την πολιτισμική ποικιλομορφία** με την **οικουμενική ανθρώπινη εμπειρία** και τις **κοινές ανάγκες** όλων των ανθρώπων.*

Ιστορικά στοιχεία

- Κατά τη διάρκεια του 1960-1970, πολλές φυλετικές και εθνικές ομάδες, κυρίως μαύροι και Ισπανόφωνοι, άρχισαν να **εκδηλώνουν ολοένα και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα δικαιώματά τους** ως πολίτες και διήγειραν την συνείδηση του Αμερικανικού λαού.
- Το 1959, η **Madeline Leininger**, νοσηλεύτρια – ανθρωπολόγος, χρησιμοποίησε τον όρο διαπολιτισμική νοσηλευτική φροντίδα για να προσδιορίσει **τις φιλοσοφικές και θεωρητικές ομοιότητες** που υπάρχουν μεταξύ της νοσηλευτικής φροντίδας και της ανθρωπολογίας.

Ορισμός

Σύμφωνα με την Leininger, η διαπολιτισμική νοσηλευτική φροντίδα είναι:

- «Ένας επίσημος τομέας προς μελέτη και επαγγελματική άσκηση, ο οποίος επικεντρώνεται στη συγκριτική ανάλυση των διαφορετικών πολιτισμών και υποκουλτούρων του κόσμου, με σεβασμό απέναντι στην πολιτισμική φροντίδα, τις πεποιθήσεις που διέπουν την υγεία και την ασθένεια, τις αξίες και τα έθιμα και με στόχο τη χρήση αυτής της γνώσης για την παροχή **πολιτισμικά κατάλληλης** και **οικουμενικής** νοσηλευτικής φροντίδας στους ανθρώπους».

Ο όρος πολιτισμικά κατάλληλη αναφέρεται στις ιδιαίτερες αξίες, πεποιθήσεις και στην ένταξη τις συμπεριφοράς, η οποία δεν είναι προσιτή από μέλη άλλων πολιτισμών.

Ο όρος οικουμενική αναφέρεται στις ομοιότητες μεταξύ των αξιών, των τρόπων συμπεριφοράς και των τρόπων ζωής που παρουσιάζονται μεταξύ των διαφόρων πολιτισμών και απαρτίζουν τη βάση διαμόρφωσης θεωριών για την ανάπτυξη διαπολιτισμικών νόμων.

Μοντέλα νοσηλευτικών πράξεων και αποφάσεων

Τα ακόλουθα τρία μοντέλα νοσηλευτικών αποφάσεων και πράξεων μπορούν να βοηθήσουν στην παροχή πολιτισμικά σύμφωνης και κατάλληλης φροντίδας:

1. Συντήρηση και διατήρηση της πολιτισμικής φροντίδας.
2. Προσαρμογή και διαμόρφωση της πολιτισμικής φροντίδας.
3. Αλλαγή μοτίβου και της δομής της πολιτισμικής φροντίδας.

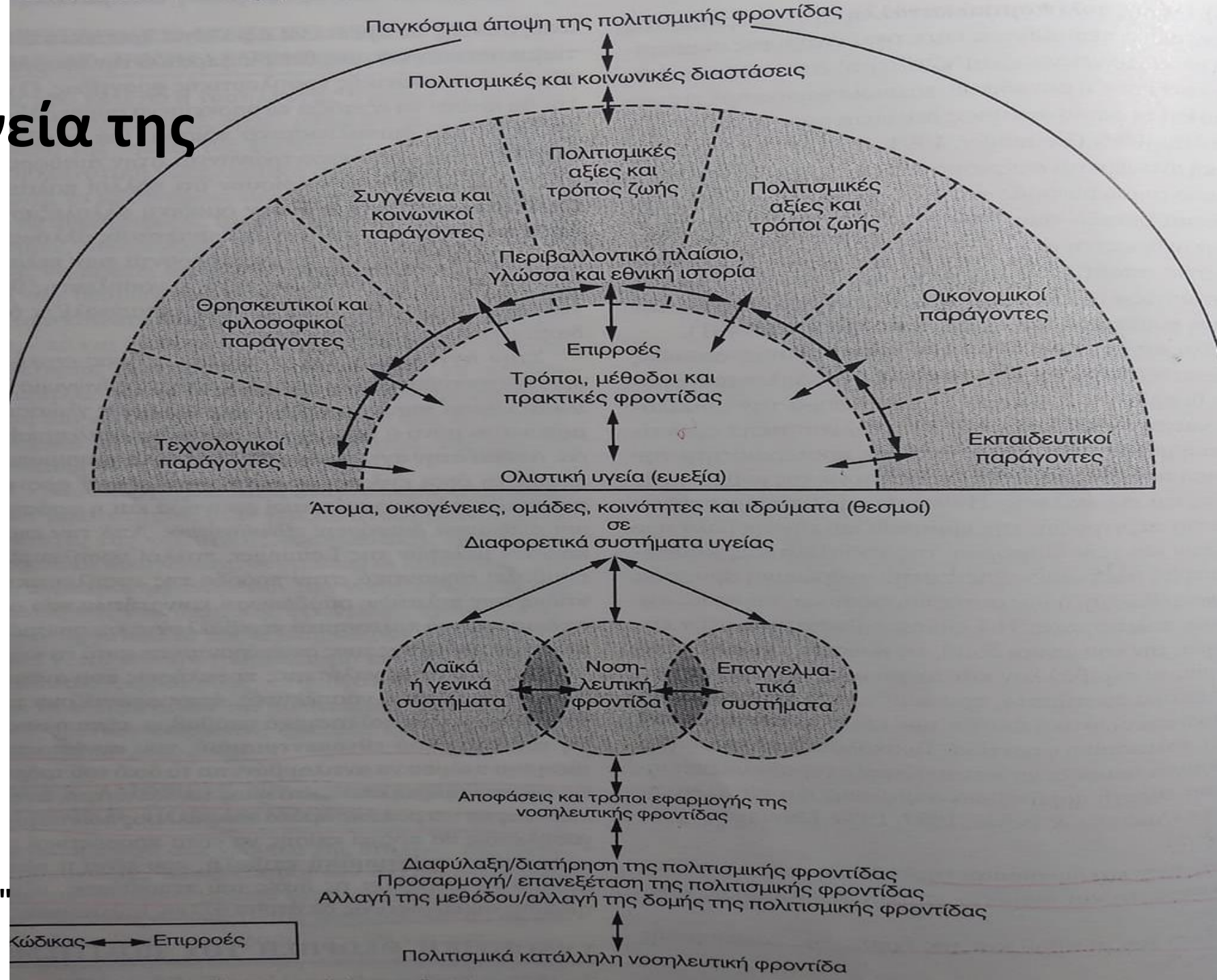
Θεώρηση του πολιτισμού

- **Πολιτισμός:** Σύμφωνα με τον Άγγλο ανθρωπολόγο Sir Edward Tylor, (1871), ο όρος πολιτισμός αναφέρεται σε ένα **σύνθετο σύνολο**, συμπεριλαμβανομένων της **γνώσης**, των **πεποιθήσεων**, της **τέχνης**, των **ηθικών αξιών**, των **νόμων**, των **εθίμων** και οποιονδήποτε άλλων **ικανοτήτων** και **συνηθειών** που αποκτώνται όταν κάποιο άτομο είναι μέλος μιας συγκεκριμένης κοινωνίας.

Ο πολιτισμός έχει τέσσερα βασικά χαρακτηριστικά:

1. Τον μαθαίνουμε από τη **στιγμή της γέννησης**, μέσω των διαδικασιών της εκμάθησης της γλώσσας και της κοινωνικοποίησης.
2. Χαρακτηρίζει **όλα τα μέλη** της ίδιας κοινωνικής ομάδας.
3. Προσαρμόζεται σε **συγκεκριμένες συνθήκες** οι οποίες σχετίζονται με περιβαλλοντικούς και τεχνητούς παράγοντες, καθώς και με τη διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων.
4. Είναι μια **δυναμική κατάσταση**.

Παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία της κοινότητας

Το Μοντέλο του "Ήλιου που Ανατέλλει" της Leininger (The Sunrise Model)

Θεμελιώδεις έννοιες - Ορισμοί

- **Κουλτούρα:** αξίες, πιστεύω, συνήθειες, τρόπος ζωής μιας συγκεκριμένης ομάδας που μαθαίνονται, μοιράζονται, κληρονομούνται και καθοδηγούν σκέψεις, αποφάσεις και πράξεις με συγκεκριμένο τρόπο.
- **Υποκουλτούρα:** χρησιμοποιείται για σχετικά μεγάλα σύνολα ανθρώπων που εμφανίζουν χαρακτηριστικά τα οποία δεν είναι κοινά σε όλα τα μέλη του πολιτισμού και έτσι καθιστούν δυνατό το χαρακτηριστικό τους ως μια διακριτή υποομάδα.
- **Πολιτισμική φροντίδα:** υποκειμενικές και αντικειμενικές αξίες, πιστεύω και πρότυπα ζωής, που μαθαίνονται, κληρονομούνται και βοηθούν, υποστηρίζουν, διευκολύνουν και καθιστούν ικανό το άτομο ή την ομάδα να διατηρήσει την ευεξία, την υγεία, να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης ή να αντιμετωπίσει την ασθένεια, την αναπηρία και το θάνατο.
- **Πολιτισμικά ευαίσθητη νοσηλευτική φροντίδα:** οι βασισμένες στη γνώση ενέργειες ή αποφάσεις που μπορούν να βοηθήσουν, υποστηρίξουν, διευκολύνουν ή ενδυναμώσουν, και οι οποίες είναι σχεδιασμένες να προσαρμόζονται στις πολιτισμικές αξίες, τα πιστεύω και τον τρόπο ζωής ατόμων, ομάδων, ή οργανισμών με στόχο να προσφέρουν ή να στηρίξουν σκόπιμη, ωφέλιμη και ικανοποιητική φροντίδα υγείας ή υπηρεσίες υγείας.

Πολιτισμός και διατροφή

Τα **πολιτισμικά στερεότυπα** είναι η τάση σύμφωνα με την οποία, τα άτομα που έχουν κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο εκλαμβάνονται ως όμοια και αντιμετωπίζονται σύμφωνα με μια πάγια αντίληψη όσον αφορά τον τρόπο συμπεριφοράς τους.

Ωστόσο, το ρύζι δεν αρέσει σε όλους τους Κινέζους, ούτε τα ζυμαρικά σε όλους τους Ιταλούς, όπως δεν αρέσουν τα τортίγια σε όλους τους Μεξικάνους.

Παρ' όλα αυτά, μπορούν να περιγράψουν οι **γενικές διατροφικές προτιμήσεις** των ανθρώπων που ανήκουν σε συγκεκριμένες πολιτισμικές ομάδες (χαρακτηριστικές εθνικές τροφές και μέθοδοι προετοιμασίας των τροφών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των μαγειρικών ελαίων).

Θρησκεία και διατροφή

Οι πολιτισμικές διατροφικές προτιμήσεις συχνά συνδέονται με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και εφαρμογές.

- Οι ορθόδοξοι δεν τρώνε κρέας, ψάρια και γαλακτοκομικά στις νηστείες τους.
- Οι μουσουλμάνοι απέχουν από την πρόσληψη γευμάτων κατά τη διάρκεια της ημέρας, κατά το μήνα του Ραμαζανίου αλλά επιτρέπεται να γευματίσουν έπειτα από τη δύση του ηλίου.

Διατροφικές συνήθειες συγκεκριμένων θρησκευτικών ομάδων

Θρήσκευμα	Διατροφική συνήθεια
<u>Ινδουισμός</u>	Απαγορεύονται όλα τα κρέατα.
<u>Ισλάμ</u>	Απαγορεύονται το χοιρινό και τα οινοπνευματώδη ποτά.
<u>Ιουδαϊσμός</u>	Απαγορεύονται το χοιρινό, τα αρπακτικά πτηνά, τα οστρακοειδή, άλλα όντα της θάλασσας (ψάρια τα οποία έχουν λέπια επιτρέπονται) και η κατανάλωση αίματος (π.χ. το ωμό κρέας). Η μετάγγιση αίματος είναι αποδεκτή. Τα τρόφιμα πρέπει να είναι αγνά. Όλα τα ζώα πρέπει να σφάζονται με τελετουργικό τρόπο (δηλ. γρήγορα και όσο το δυνατό λιγότερο επώδυνα). Ο συνδυασμός γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος κατά τη διάρκεια του ίδιου γεύματος, απαγορεύεται.
<u>Μορμονισμός</u> (<u>Εκκλησία του Ιησού</u> <u>Χριστού των</u> <u>μορμόνων</u>)	Απαγορεύονται το αλκοόλ, ο καπνός και τα ροφήματα που περιέχουν καφεΐνη (π.χ. καφές, τσάι, ροφήματα τύπου cola και ορισμένα ανθρακούχα ροφήματα).
<u>Αντβεντιστές της</u> <u>Έβδομης μέρας</u>	Απαγορεύονται το χοιρινό, ορισμένα θαλασσινά και τα ροφήματα που έχουν υποστεί ζύμωση. Ενθαρρύνεται η χορτοφαγία.

Θρησκεία και πνευματικότητα

Η **θρησκεία** αναφέρεται σε ένα **οργανωμένο σύστημα πεποιθήσεων** που αφορούν την αιτία, τη φύση και το σκοπό του σύμπαντος, ειδικά στην πίστη ή τη λατρεία ενός θεού ή κάποιον θεών.

Η **πνευματικότητα** γεννάται από τη **μοναδική εμπειρία ζωής** του ατόμου και την προσωπική προσπάθεια εύρεση νοήματος και σκοπού στη ζωή.

Μέθοδοι αξιολόγησης των πνευματικών αναγκών των πελατών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο

Περιβάλλον

- Στο περιβάλλον του πελάτη υπάρχουν θρησκευτικά αντικείμενα;
- Ο πελάτης φορά ενδύματα ή εσώρουχα τα οποία έχουν θρησκευτική σημασία;
- Οι κάρτες για γρήγορη ανάρρωση περιέχουν το συνήθη θρησκευτικό περιεχόμενο ή προέρχονται από κάποιον αντιπρόσωπο της εκκλησίας του πελάτη;
- Ο πελάτης λαμβάνει λουλούδια ή κάρτες από κάποιο ναό ή άλλο θρησκευτικό ίδρυμα;

Συμπεριφορά

- Ο πελάτης προσεύχεται συγκεκριμένες ώρες ο πελάτης της ημέρας ή πριν από τα γεύματα;
- Ο πελάτης έχει ειδικές διατροφικές απαιτήσεις (π.χ. εβραϊκή διατροφή, χορτοφαγία, η διατροφή που δεν περιλαμβάνει καφεΐνη, χοιρινό, οστρακοειδή ή άλλα είδη τροφίμων);
- Ο πελάτης διαβάζει βιβλία ή περιοδικά με θρησκευτικό περιεχόμενο;

Λεκτική έκφραση

- Ο πελάτης αναφέρεται σε ένα ανώτερο ον (π.χ. Θεός, Αλάχ, Βούδας ή Γιαχβέ), σε κάποιο είδος προσευχής, πίστη, ναό ή σε ζητήματα θρησκευτικού περιεχομένου;
- Ο πελάτης ζητά την επίσκεψη ενός κληρικού ή άλλου αντιπροσώπου της εκκλησίας;
- Ο πελάτης εκφράζει ανησυχία ή φόβο απέναντι στον πόνο, τη δυστυχία, το θάνατο;

Διαπροσωπικές σχέσεις

- Ποια άτομα επισκέπτονται τον πελάτη; Ποια είναι η αντίδραση του πελάτη προς τους επισκέπτες;
- Δέχεται επισκέψεις από αντιπροσώπους της εκκλησίας;
- Πως σχετίζεται ο πελάτης με το προσωπικό και τα υπόλοιπα άτομα που βρίσκονται στο ίδιο δωμάτιο;
- Ο πελάτης προτιμά να έρχεται σε επαφή με άλλα άτομα ή να είναι μόνος του;

Διαπολιτισμική επικοινωνία

- Η **λεκτική** και η **μη λεκτική** επικοινωνία είναι σημαντικές για τη φροντίδα του ατόμου και είναι αλληλένδετες με το πολιτισμικό υπόβαθρο του επαγγελματία υγείας και του πελάτη.
  - Εάν δεν κατανοηθεί η μη λεκτική συμπεριφορά του πελάτη **ενδέχεται να παραβλεφθούν σημαντικές πληροφορίες**, όπως τη σημασία των προσωπικών εκφράσεων, της σιωπής, της οπτικής επαφής, της αφής, καθώς και άλλες πληροφορίες που παρέχει η γλώσσα του σώματος. Οι Άγγλοι και οι Άραβες μπορεί να χρησιμοποιήσουν τη σιωπή ως ένδειξη σεβασμού προς τον ιδιωτικό χρόνο του ατόμου, ενώ οι Γάλλοι, οι Ισπανοί και οι Ρώσοι μπορεί να την ερμηνεύσουν ως ένδειξη συμφωνίας, ενώ οι Ασιάτες ως εκδήλωση σεβασμού προς τους γηραιότερους.

Η σχέση επαγγελματία υγείας-ασθενούς

(Η πρώτη εντύπωση είναι σημαντική σε όλες τις ανθρώπινες σχέσεις, ο νοσηλευτής θα πρέπει να συστηθεί και να καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να τον προσφωνεί ο πελάτης, δηλ., με το όνομά του, το επώνυμο, ή τον τίτλο, θα πρέπει να ζητηθεί από τον πελάτη να κάνει το ίδιο).

Χώρος, απόσταση και οικειότητα

(Οι κατάλληλες ζώνες απόστασης, ποικίλλουν σημαντικά από πολιτισμό σε πολιτισμό).

Η λειτουργική χρήση του χώρου

Ζώνη	Σχόλια
<u>Ζώνη οικειότητας</u> (0 - 0,5m)	Παρατηρείται οπτική παραμόρφωση. Βέλτιστη για την αξιολόγηση της αναπνοής και των άλλων σωματικών οσμών.
<u>Προσωπική απόσταση</u> (0,5 -1,5 m)	Γίνεται αντιληπτή ως μια προέκταση του εαυτού που μοιάζει με «φούσκα». Η ένταση της φωνής μετριάζεται. Οι σωματικές οσμές δεν είναι ευδιάκριτες. Δεν εμφανίζεται οπτική παραμόρφωση. Σε αυτή την απόσταση επιτυγχάνεται μεγάλο μέρος της σωματικής αξιολόγησης.
<u>Κοινωνική απόσταση</u> (1,5 -3,5 m)	Χρησιμοποιείται για μη προσωπικές, επαγγελματικές επαφές. Οι αντιληπτικές πληροφορίες είναι πολύ πιο λεπτομερείς. Μεγάλο μέρος της συνέντευξης θα πραγματοποιηθεί σε αυτή την απόσταση.
<u>Δημόσια</u>	Η επαφή με άλλα άτομα είναι απρόσωπη. Η φωνή του ομιλητή πρέπει να είναι έντονη. Οι λεπτές προσωπικές εκφράσεις δεν γίνονται αντιληπτές.

Διαπολιτισμική επικοινωνία

Η σωματική επαφή

Σε πολλούς πολιτισμούς (π.χ. Άραβες και Ισπανόφωνοι), οι άνδρες φορείς υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να απαγορεύεται να ακουμπήσουν ή να εξετάσουν όλα ή ορισμένα σημεία του γυναικείου σώματος.

Η σωματική επαφή με τα παιδιά μπορεί επίσης να ερμηνεύεται ποικιλοτρόπως.

Το φύλλο

Μεταξύ των ατόμων αραβικής καταγωγής, ένας άνδρας δεν μένει ποτέ μόνος του με μια γυναίκα, εκτός και αν είναι σύζυγος του, και συνήθως συνοδεύεται από έναν ή και περισσότερους άνδρες όταν συναναστρέφεται με γυναίκες.

Διαπολιτισμική επικοινωνία

Γλώσσα

Η επικοινωνία με άτομο το οποίο δε μιλά τη γλώσσα της χώρας στην οποία διαμένει απαιτεί την ύπαρξη ενός **δίγλωσσου διερμηνέα** προκειμένου να υπάρξει πλήρης συνεννόηση.

Ξεπερνώντας το εμπόδιο της γλώσσας όταν δεν διατίθεται διερμηνέας.

Ο επαγγελματίας υγείας θα πρέπει:

- Να είναι ευγενικός και τυπικός.
- Να αναφέρεται στον πελάτη χρησιμοποιώντας το επίθετό του ή ολόκληρο το όνομα του.
- Να προχωρήσει στη συνέντευξη, με αβίαστο τρόπο.
- Να μιλά χαμηλόφωνα και με ήπιο τόνο.
- Εάν τυχόν γνωρίζει κάποιες λέξεις από τη γλώσσα που μιλά ο πελάτης, να τις χρησιμοποιήσει.
- Να χρησιμοποιεί απλές λέξεις όπως τη λέξη «πόνος» αντί για τη λέξη «δυσφορία».
- Να δίνει οδηγίες με την κατάλληλη σειρά.
- Να αναλύει ένα-ένα τα ζητήματα.
- Να προσδιορίζει εάν ο πελάτης κατανοεί τα όσα ακούει, ζητώντας του να επαναλάβει τις οδηγίες.
- Να δοκιμάσει τη χρήση μιας τρίτης γλώσσας.
- Να ρωτήσει εάν υπάρχει κάποιο μέλος από την οικογένεια του πελάτη ή κάποιο φιλικό του πρόσωπο το οποίο θα μπορούσε να παίξει το ρόλο του διερμηνέα.
- Να φέρει από κάποια βιβλιοθήκη, βιβλία με φράσεις.

Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση συνιστά μία έννοια για την οποία δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός.

Ορίζεται ως την **παιδαγωγική απάντηση** στα προβλήματα διαπολιτισμικής φύσεως που εμφανίζονται σε μια πολυπολιτισμική και πολυεθνική κοινωνία.

Ενώ χαρακτηρίζεται όπως η εκπαίδευση για την **ενσυναίσθηση**, για την **αλληλεγγύη**, για τον διαπολιτισμικό **σεβασμό** και εναντίον του **εθνικιστικού τρόπου σκέψης**.

Ως βάσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θεωρούνται η **αναγνώριση της ετερότητας**, η **κοινωνική συνοχή**, η **ισότητα** και η **δικαιοσύνη**.

Publications

Selected Publications

Selected Journal Articles (Last 10 years)

Baiocco R., Pezzella A., Pistella J.,... Papadopoulos I. (2021). LGBT+ Training Needs for Health and Social Care Professionals: A Cross-cultural Comparison Among Seven European Countries. **Sexuality Research and Social Policy**. DOI: [10.1007/s13178-020-00521-2](https://doi.org/10.1007/s13178-020-00521-2)

Papadopoulos I., Koulouglioti C., Lazzarino R., Wright S., Ellis Logan P. (2020). Spiritual care for patients with Covid-19: are we ready this time around? **Nursing Times**. https://www.researchgate.net/publication/347437249_Spiritual_care_for_patients_with_Covid-19_are_we_ready_this_time_around

Papadopoulos, I. Koulouglioti, C. Lazzarino, R. & Ali, S. (2020). Enablers and barriers to the implementation of socially assistive humanoid robots in health and social care: a systematic review. **BMJ open**, 10(1). DOI: [10.1136/bmjopen-2019-033096](https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-033096)

Papadopoulos I., Lazzarino R., Miah S., Weaver T., Thomas B., Koulouglioti C. (2020). A systematic review of the literature regarding socially assistive robots in pre-tertiary education. **Computers & Education**. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.103924>

Papadopoulos I., Lazzarino R., Koulouglioti C.,... et al. (2020). Obstacles to compassion-giving among nursing and midwifery managers: an international study. **J. of International Nursing Review**, 67(4) 453-465. <https://doi.org/10.1111/inr.12611>

Papadopoulos I., Wright S., Lazzarino R., Koulouglioti C.,... et al. (2020) The enactment of compassionate leadership by nursing and midwifery managers: Results from an international online survey. (early publication) DOI: [10.1101/2020.09.16.20195115](https://doi.org/10.1101/2020.09.16.20195115)

Wu H, Adams RM, Evans C, Villarreal M, Peek L, **Papadopoulos, I.** (2020) CONVERGE Cultural Competence in Hazards and Disaster Research Training Module. Boulder, CO: Natural Hazards Center, University of Colorado Boulder; https://converge.colorado.edu/resources/training-modules_

Πτυχές στην αποκατάσταση

Τα τελευταία χρόνια στη διεθνή βιβλιογραφία εμφανίζονται μοντέλα λήψης αποφάσεων που λαμβάνουν υπόψη τους τις πολιτισμικές ετερότητες και διαφορές ως προς τη λήψη ηθικών αποφάσεων. Ένα από αυτά, με την προϋπόθεση της αποδοχής πως επαγγελματίες υγείας και ασθενείς έχουν ίσης σπουδαιότητας ηθικά ενδιαφέροντα – αξίες, είναι το ακόλουθο:

- Στάδιο πρώτο: Αξιολόγηση της κατάστασης (Συλλογή δεδομένων)

Οι επαγγελματίες υγείας μαθαίνουν τα πολιτισμικά όρια, τις ηθικές αξίες και τους στόχους υγείας των ασθενών. Οι πληροφορίες αυτές συγκεντρώνονται από τον ασθενή αλλά και από άλλα σημαντικά για την ζωή του πρόσωπα.

- Στάδιο δεύτερο: Αναγνώριση του ηθικού προβλήματος

Οι επαγγελματίες υγείας ρωτούν όλους όσους εμπλέκονται στο ηθικό ζήτημα να εξηγήσουν τις απόψεις τους, αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα του ηθικού προβλήματος – διλήμματος, αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα των εμπλεκόμενων αξιών και τέλος αναγνωρίζουν ποιες αξίες εμπλέκονται πιο σημαντικά.

- Στάδιο τρίτο: Ανίχνευση Στρατηγικών

Προσδιορίζονται: το χρονικό όριο λήψης της απόφασης, κάθε δυνητικός τρόπος δράσης, ο βαθμός προσκόλλησης κάθε δυνητικής επιλογής στο σύστημα αξιών, τις πολιτισμικές διαφορές και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του ασθενή, κάθε επιλογή που παραβιάζει τις αξίες ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του επαγγελματία υγείας, τα θετικά και τα αρνητικά αποτελέσματα κάθε επιλογής καθώς και οι κίνδυνοι- ωφέλειες κάθε επιλογής. Επίσης, ορίζονται εναλλακτικές επιλογές δράσης οι οποίες διαβαθμίζονται με βάση την προτεραιότητα στις αξίες του ασθενή.

- Στάδιο τέταρτο: Λήψη απόφασης

Επιλέγεται εκείνος ο τρόπος δράσης που αντανακλά καλύτερα στην κρίση του επαγγελματία υγείας.

- Στάδιο πέμπτο: Εκτίμηση των αποτελεσμάτων της απόφασης

Συμμετείχαν όλοι οι σημαντικά εμπλεκόμενοι στην διαδικασία λήψης της απόφασης; Έμειναν ικανοποιημένοι με τη διαδικασία λήψης της απόφασης; Ήταν τα αποτελέσματα τα αναμενόμενα; Τι θα μπορούσε να είχε γίνει διαφορετικά; Ποιες οι μελλοντικές συστάσεις;

Οι Άνθρωποι με Διαφορετική Πολιτισμική και Εθνική Ταυτότητα:

- Έχουν διαφορετικές θεωρήσεις για την υγεία και την ασθένεια.
- Έχουν διαφορετική επίπτωση νόσου για μια ποικιλία προβλημάτων υγείας όπως, υπέρταση, διαβήτης και καρκίνος.
- Αποκαλύπτουν διαφορετικά πολιτισμικά πιστεύω, που επηρεάζουν την έκβαση της υγείας τους.
- Υπόκεινται σε Ανισότητες στον τομέα της Υγείας.
- Αντιμετωπίζουν αδυναμία πρόσβασης στις υπηρεσίες της υγείας.
- Παραμένουν σιωπηλοί και αόρατοι από τον «κυρίαρχο» πολιτισμό.
- Περιθωριοποιούνται.

**Πτυχές στην
αποκατάσταση**

Ειδικοί κανόνες διαχείρισης ασθενών

Μουσουλμάνοι ασθενείς

- Ορισμένα βασικά θέματα τα οποία δύναται να συζητηθούν με μουσουλμάνους ασθενείς στον χώρο του Νοσοκομείου είναι η **πλύση** και το **λουτρό**, η **προσευχή** και οι **διατροφικές ανάγκες** και **συνήθειες** των ασθενών.
- Το **πλύσιμο** με νερό είναι μια απαραίτητη διαδικασία και λαμβάνει χώρα **πριν από κάθε προσευχή** για τους μουσουλμάνους.
- Όσον αφορά την προσευχή, οι μουσουλμάνοι υποχρεούνται να **προσεύχονται πέντε φορές** την ημέρα.
- Ενώ, όσον αφορά τις διατροφικές ανάγκες και συνήθειες, οι μουσουλμάνοι πρέπει να ακολουθήσουν **δίαιτα Halal**. Το Halal σημαίνει νόμιμο και χρησιμοποιείται για να δηλώσει την τροφή που επιτρέπεται στο Ισλάμ.
- Η νηστεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του Ισλάμ και θεωρείται ως μέσο καθαρισμού του σώματος και της ψυχής. Η **νηστεία** κατά τη διάρκεια του μήνα του Ραμαντάν **είναι υποχρεωτική** για όλους τους υγιείς ενήλικες μουσουλμάνους.

Ειδικοί κανόνες διαχείρισης ασθενών

Ινδουιστές ασθενείς

- Για τον Ινδουισμό η **πρόκληση πόνου στα ζώα** αποτελεί **πράξη ασέβειας** και για αυτό αποφεύγεται. Έτσι, η **χορτοφαγία** κυριαρχεί στην συγκεκριμένη θρησκεία, αφού είδη κρέατος ή γαλακτοκομικά είδη παράγονται από ζώα προκαλώντας τους, κατά τον Ινδουισμό, πόνο.
- Η **νηστεία** στον Ινδουισμό **δεν επιδέχεται εξαιρέσεις**. Έτσι, ανεξαρτήτως ηλικίας (νέος ή ηλικιωμένος), ασθένειας (σοβαρής ή μη) και κάθε μορφής αδυναμίας δεν επιτρέπεται η εξαίρεση από τη νηστεία. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί αυτό των φανατικών ινδουιστών. Οι φανατικοί του θρησκευάματος προβαίνουν σε αυστηρές, έως και υπερβολικές νηστείες, μένοντας χωρίς τροφή και για δεκαπέντε ημέρες.
- Ο ινδουιστής είτε **προσεύχεται** σε κάποιον ιδιωτικό βωμό, είτε σε ναό, είτε οπουδήποτε αλλού (π.χ. σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο ενός νοσοκομείου) η τελετή της προσευχής του πρέπει να γίνεται **μπροστά στην εικόνα ή το άγαλμα της θεότητας** που έχει επιλέξει (υπάρχουν πάνω από εκατό θεότητες στη θρησκεία του Ινδουισμού).

Ειδικοί κανόνες διαχείρισης ασθενών

Χριστιανοί ασθενείς

- Οι χριστιανοί ασθενείς συχνά απαιτούν να έχουν στη διάθεσή τους στο νοσοκομείο μια **Αγία Γραφή**. Αυτή είτε αναμένεται να υπάρχει εκεί από πριν είτε ενδέχεται να την προσκομίσει ο ίδιος ο ασθενής. Μερικοί χριστιανοί, μάλιστα, ενδέχεται να φέρνουν μαζί τους ένα **ροζάριο** (χάντρες προσευχής), ένα **σταυρό** ή μια μικρή **εικόνα** κ.λπ..
- Συχνά, επίσης, απαιτείται βάπτισμα για μωρά ή παιδιά, και ενίοτε για ενήλικες, όταν ο θάνατος θεωρείται επικείμενος. Σε αυτήν την περίπτωση ο νοσοκομειακός ιερέας πρέπει να κληθεί αμέσως. Σε περίπτωση απουσίας του, ένα μέλος του προσωπικού μπορεί να κάνει ένα **επείγον βάπτισμα** χρησιμοποιώντας τις λέξεις "Εγώ σας βαπτίζω στο όνομα του Πατέρα, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος", ψεκάζοντας νερό στο μέτωπο του ασθενούς, και κάνοντας το σημάδι του σταυρού. Όλα τα βαπτίσματα έκτακτης ανάγκης πρέπει να αναφέρονται στον ιερέα.

Ειδικοί κανόνες διαχείρισης ασθενών

Μάρτυρες Ιεχωβά

- Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά πιστεύουν ότι η **μετάγγιση αλλογενούς αίματος** (π.χ. πλήρες αίμα, ερυθρά αιμοσφαίρια, λευκά αιμοσφαίρια, αιμοπετάλια και πλάσμα) και η προεγχειρητική αποθήκευση αυτόλογου αίματος (PAD) για μετέπειτα επαναχορήγηση απαγορεύονται σύμφωνα με αρκετές περικοπές της Αγίας Γραφής. Συνεπώς οι λόγοι απαγόρευσής της είναι αποκλειστικά θρησκευτικοί.
- Όσον αφορά την **άμβλωση** οι Μάρτυρες του Ιεχωβά βλέπουν την άμβλωση ως την εκούσια λήψη ανθρώπινης ζωής. Στην σπάνια περίπτωση που πρέπει να γίνει επιλογή μεταξύ της ζωής της μητέρας και της ζωής του παιδιού, τα ενδιαφερόμενα άτομα έχουν ελευθερία επιλογής.

Πολιτισμικές συνήθειες σχετιζόμενες με την εμφάνιση νοσημάτων

- Τα μακριά γυναικεία φορέματα της Υεμένης αυξάνουν την συχνότητα της οστεομαλακίας, φυματίωσης και αναιμίας, λόγω μη επαφής με το ηλιακό φως.
- Σε πολιτισμικό περιβάλλον σεξουαλικής ελευθεριότητας παρατηρείται αύξηση σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων και εκτρώσεων με ότι αυτό συνεπάγεται.
- Η γυναικεία περιτομή όπου εφαρμόζεται, έχει επιπτώσεις στη σεξουαλική ζωή και την αναπαραγωγική ικανότητα των γυναικών.

Ο σεβασμός του δικαιώματος στην διαφορετικότητα και τον αυτοπροσδιορισμό των ατόμων συνιστά ένα θεμελιώδες συστατικό στοιχείο της διαπολιτισμικής νοσηλευτικής αλλά είναι απαραίτητο να συμβαδίζει με το σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων.